

Gnidosz sudecki *Pedicularis sudetica* (2217*)

-Informacja w jakich regionach biogeograficznych występuje dany gatunek:
Region kontynentalny

-Koordynator obecny i w poprzednim badaniu:

Koordynator 2006: M. Krukowski

Koordynator 2013-2014: M. Malicki

-Eksperti lokalni obecni i w poprzednim badaniu:

2006: Marek Krukowski

2013-2014: Marek Malicki, Michał Smoczyk

-Rok/lata poprzednich badań

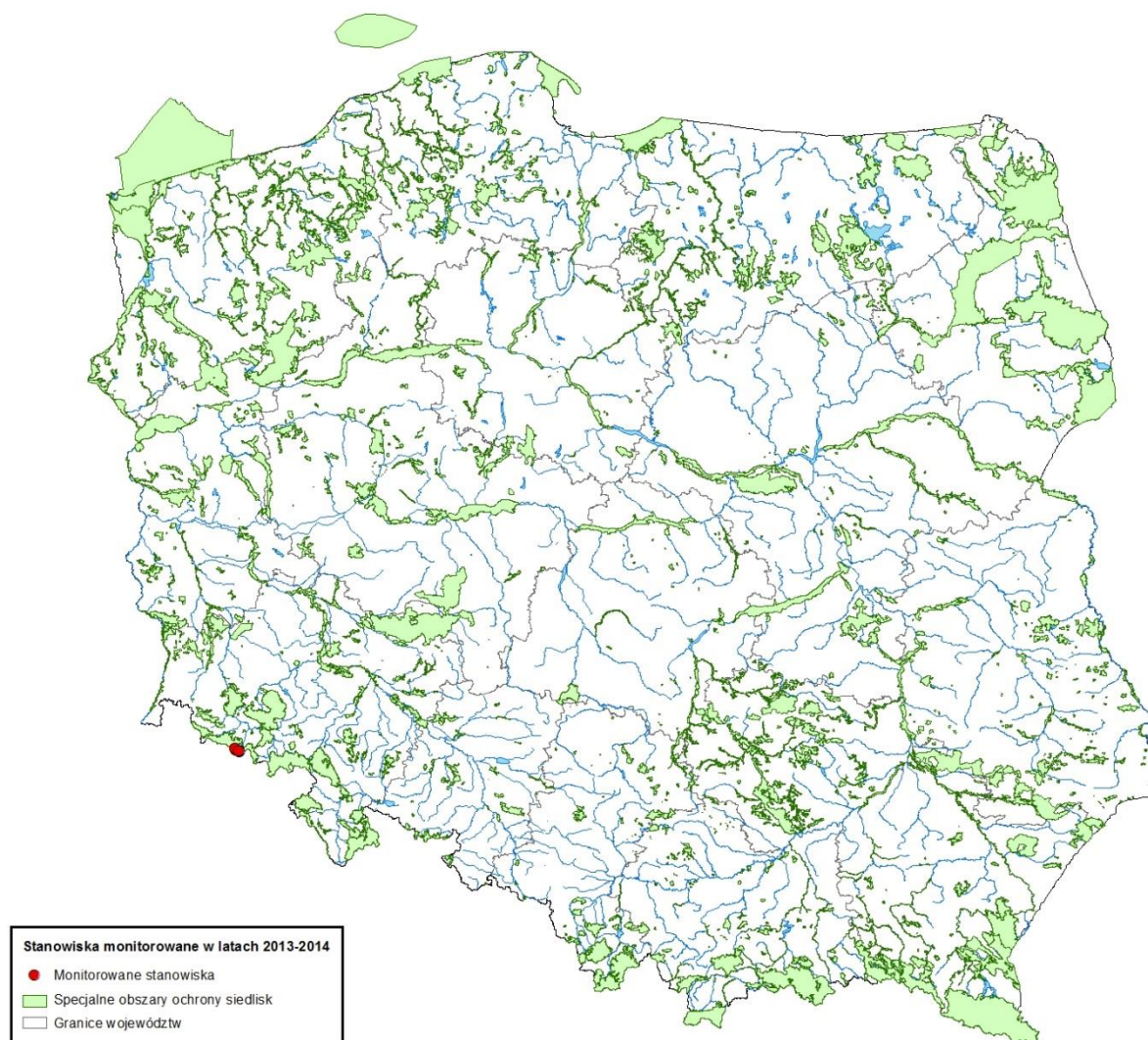
2006,

Liczba stanowisk monitoringowych oraz ich lokalizacja na tle obszarów

Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji

W poprzednim okresie monitoringu (2006 rok) obserwowano gatunek na ośmiu stanowiskach - są to jedyne znane stanowiska tego taksonu w Polsce. Wszystkie znajdują się we wschodniej części Karkonoszy, w kotłach polodowcowych oraz w ich okolicach. W 2013 roku prowadzono obserwacje na sześciu stanowiskach, a w 2014 uzupełniono obserwacje o pozostałe 2 stanowiska.

Monitoring 2013-2014 obejmuje więc 100% znanych stanowisk.

Wyniki badań

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach

Tab. 1. Wskaźniki na stanowiskach (8 stanowisk)

Zestawienie ocen wskaźników stanu ochrony gatunku na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym, (wartości w tabeli oznaczają liczbę stanowisk)

Parametr	Wskaźnik	Ocena (liczba stanowisk)		
		FV właściwa	U1 niezadowalająca	U2 Zła
Populacja	Liczba osobników	4	2	1
	Obecność siewek	1	-	(6XX)
	Liczba (%) osobników generatywnych	5	1	1
	Liczba osobników wegetatywnych	7	-	-
	Stan zdrowotny	7	-	-
Siedlisko	Gatunki ekspansywne	8	-	-
	Martwa materia organiczna (wojtek)	7	1	-
	Ocienienie	7	-	-
	Powierzchnia potencjalnego siedliska	8	-	-
	Powierzchnia zajętego siedliska	7	-	-
	Procesy geomorfologiczne - natężenie	7	1	-
	Rośliny żywicielskie	8	-	-
	Stopień zarośnięcia siedliska	8	-	-
	Uwodnienie terenu/wilgotność podłoża	8	-	-
	Wysokość runi	8	-	-

Uwaga: Na stanowisku Kocioł Małego Stawu-Srebrne Turniczki w 2014 r. nie obserwowano gnidosza, dlatego nie oceniono wskaźników dotyczących populacji, a część dotyczących siedliska (te, które były niemożliwe do określenia bez obecności os. gatunku) oceniono jako XX.

Populacja:

Liczba osobników: W sumie na wszystkich monitorowanych stanowiskach liczba osobników wynosi od 800 do 950. Szacunkowo można przyjąć, że na wszystkich stanowiskach rośnie do około 1000 osobników (znaczna część arealu populacji jest niedostępna, ze względu na ukształtowanie terenu). Najliczniejsza populacja w polskiej części Karkonoszy liczy około 700 osobników.

Obecność siewek: Na żadnym ze stanowisk nie obserwowano siewek, ani w 2013 ani w 2014 r. Aby określić właściwie ten wskaźnik, obserwacje powinny zostać prawdopodobnie wykonane na początku kwitnienia (czerwiec), ponieważ zapewne wtedy widać siewki, które prawdopodobnie w większości obumierają. Liczne siewki obserwowano w roku 2012 na stanowisku w Żlebie *** w czasie kwitnienia gatunku, dlatego podano tutaj ocenę FV. Dla pozostałych stanowisk – XX.

Liczba (%) osobników generatywnych: Na wszystkich stanowiskach (zarówno w 2013 jak i 2014 roku) stwierdzono powyżej 20% osobników generatywnych. Jedynie na stanowisku Kocioł Małego Stawu – Mulda obserwowano tylko jednego osobnika generatywnego ze zgryzionym pędem kwiatonośnym (U2), Na Równi pod Śnieżką tylko 3 osobniki generatywne na 16 stwierdzonych (U1).

Liczba osobników wegetatywnych: Na wszystkich stanowiskach (zarówno w 2013 jak i 2014 roku) obserwowano dużą liczbę osobników wegetatywnych (ocena FV), stanowiących kilkadziesiąt procent całości populacji.

Stan zdrowotny: Na wszystkich stanowiskach rośliny były zdrowe (zarówno w 2013 jak i 2014 roku); nie zaobserwowano objawów chorobowych osobników (chlorozy, nekrozy, itp.), tak jak w poprzednim okresie obserwacji. Pojedyncze osobniki były natomiast zgryzione przez zwierzyne.

Siedlisko:

Gatunki ekspansywne: Na żadnym ze stanowisk zarówno w 2013 jak i 2014 r. nie obserwowano zwiększonego występowania gatunków ekspansywnych – ocena FV.

Martwa materia organiczna (wojłok): Na wszystkich stanowiskach zarówno w 2013 jak i 2014 r. występuje bardzo nielicznie (ocena FV), jedynie na stanowisku w Kotle Małego Stawu *** obserwowano grubszą powłokę (0,5 do 2cm) – ocena U1.

Ocienienie: Na żadnym stanowisku zarówno w 2013 jak i 2014 r. nie zaobserwowano zwiększonego zacienienia spowodowanego obecnością innych roślin (ocena FV).

Powierzchnia potencjalnego siedliska: Kocioł Łomniczki – 50m², Kocioł Małego Stawu *** – 0,3 ha, Kocioł Małego Stawu – Żleb *** – 2,5–5ha, Kocioł pod Śnieżką – 0,5-2ha, Kocioł Wielkiego Stawu – 0,5-1ha, Równia pod Śnieżką 0,5 ha; w 2014 roku: Kocioł Małego Stawu - *** 2,5-5ha, *** pomiędzy Kotłami Małego i Wielkiego Stawu – 250-400 m². Na wszystkich stanowiskach wskaźnik oceniono na FV.

Powierzchnia zajętego siedliska: Kocioł Łomniczki – 4m², Kocioł Małego Stawu - *** – 100m², Kocioł Małego Stawu – Żleb *** – 0,2–0,5ha, Kocioł pod Śnieżką – 0,05-0,25 ha, Kocioł Wielkiego Stawu – 300-400 m², Równia pod Śnieżką 100 m²; w 2014 r. Kocioł Małego Stawu-*** – nieznana (brak gatunku – ocena XX), *** pomiędzy Kotłami Małego i Wielkiego Stawu – 150÷200 m². Na wszystkich stanowiskach wskaźnik oceniono na FV.

Procesy geomorfologiczne – natężenie: Na wszystkich stanowiskach zarówno w 2013 jak i 2014 r. umiarkowane lub ich brak (ocena FV), tylko na stanowisku Kocioł Małego Stawu-*** w 2014 r. dano ocenę U1, ponieważ procesy te przebiegają tutaj z większą intensywnością.

Rośliny żywicielskie: Wszędzie liczne, zarówno w 2013 jak i 2014 r., głównie śmiatek pogięty *Deschampsia flexuosa*, śmiatek darniowy *D. caespitosa*, trzcinnik owłosiony *Calamagrostis villosa*, bliźniczka psia trawka *Nardus stricta* (na wszystkich stanowiskach ocena FV).

Stopień zarośnięcia siedliska przez roślinność krzewiastą: Na wszystkich stanowiskach (zarówno w 2013, jak i 2014 roku), tak jak w 2006 r. odnotowywano tylko sporadycznie krzewy, głównie kosodrzewinę *Pinus mugo*, wierzbę śląską *Salix silesiaca*, wierzbę lapońską *S. lapponum*. Nigdzie nie zauważono wyraźnej ekspansji i zagrożenia z ich strony – ocena FV.

Uwodnienie terenu/wilgotność podłoża: Wszędzie, na stanowiskach (zarówno w 2013 jak i 2014 roku) obserwowano właściwe uwilgotnienie (bez zmian w stosunku do poprzednich obserwacji) – ocena FV.

Wysokość runi: Na wszystkich stanowiskach zarówno w 2013 jak i 2014 r., średnia pomiarów runi nie przekracza 15 cm, tak, jak w poprzednim okresie obserwacji – ocena FV.

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach

Tab. 2. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na stanowiskach oraz porównanie wyników badań

Zestawienie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku (parametrów) na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym w latach 2006 i 2013-2014

Obszar N2000	Stanowisko	Oceny na stanowiskach							
		Populacja		Siedlisko		Perspektywy ochrony		Ocena ogólna	
		2006	2013-2014	2006	2013-2014	2006	2013-2014	2006	2013-2014
PLH 020006 Karkonosze	Grzęda między Kottłami Małego i Wielkiego Stawu	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
	Kocioł Łomniczki	FV	U1	FV	FV	FV	FV	FV	U1
	Kocioł Małego Stawu – Mulda	FV	U2	FV	FV	FV	U1	FV	U2
	Kocioł Małego Stawu Srebrne Turniczki	U1	XX	FV	FV	FV	XX	U1	XX
	Kocioł Małego Stawu Żleb Slalomowy	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
	Kocioł pod Śnieżką	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
	Kocioł Wielkiego Stawu	U1	FV	FV	FV	U1	FV	U1	FV
	Równia pod Śnieżką	FV	U1	U1	FV	FV	FV	U1	U1
Razem		FV-6 U1-2 U2-0	FV-4 U1-2 U2-1 XX-1	FV-7 U1-1 U2-0	FV-8 U1-0 U2-0	FV-7 U1-1 U2-0	FV-6 U1-1 U2-0 XX-1	FV-5 U1-3 U2-0	FV-4 U1-2 U2-1 XX-1

Stan populacji został na stanowiskach: Kocioł Małego Stawu –***, Kocioł pod Śnieżką, Kocioł Wielkiego Stawu, oceniony jako właściwy (FV) – podobnie jak w 2006 roku, ponieważ nie zaobserwowano spadku liczebności populacji, a na stanowisku w Kotle Wielkiego Stawu obserwowano wzrost liczebności o 5 osobników. Na stanowisku *** między Kottłami Małego i Wielkiego Stawu zaobserwowano spadek liczebności o ponad 20%, ale liczebność całkowita (38 os.) pozwala jeszcze na ocenę FV. Jako niezadowalający (ocenę U1), stan populacji oceniono na stanowiskach Kocioł Łomniczki, gdzie obserwowano spadek liczebności oraz Równia pod Śnieżką, gdzie również obserwowano spadek liczebności (na tym stanowisku konieczne są dalsze poszukiwania w terenie). Na stanowisku Kocioł Małego Stawu – *** parametr populacja oceniono na U2, ponieważ w 2006 roku podawano 75 -90 osobników, a w 2013 tylko 13. Na stanowisku Srebrne Turniczki nie odnaleziono gatunku – ocena XX; poprzednio były tu 2 osobniki. Stanowisko to powinno być rozpatrywane łącznie z tym leżącym powyżej niego, w żlebie, gdyż prawdopodobnie powstało w wyniku losowego przemieszczania się pojedynczych osobników z wyżej położonego stanowiska, np. z wodą.

Spadek liczebności w niektórych populacjach spowodowany być może prawdopodobnie dość późnym okresem badań – podczas owocowania gatunku. Najlepszą porą prowadzenia badań nad liczebnością populacji jest okres kwitnienia, ponieważ gatunek ten jest wtedy najbardziej widoczny. Ponadto, w okresie późniejszym często obserwuje się zgryzanie kwiatostanów i owocostanów, przez co dodatkowo trudniejsze jest odnalezienie rozetek.

Stan siedliska: na żadnym z obserwowanych stanowisk nie obserwowano niekorzystnych przemian siedliska, a wartości wskaźników były na tym samym poziomie co w ubiegłym okresie obserwacji; dlatego określono wszędzie ten parametr jako FV. Na stanowisku Równia pod Śnieżką uległ on poprawie w stosunku do 2006 roku, ponieważ odnotowano nowe subpopulacje gatunku, na których nie obserwowano zarastania siedliska przez krzewy.

Perspektywy ochrony na 6 stanowiskach określono jako FV, ponieważ wszystkie stanowiska gatunku znajdują się w strefie ochrony ścisłej Karkonoskiego Parku Narodowego i nie obserwowano zwiększenia intensywności zagrożeń oraz nowych czynników zagrażających. Także stan siedlisk nie uległ zmianie od poprzedniego okresu obserwacji, a liczebność populacji na większości stanowisk nie zmieniła się w sposób istotny. Wyjątkiem jest stanowisko Mulda, gdzie zaobserwowano znaczący spadek liczebności populacji – dlatego ocena U1, czyli gorzej niż w 2006 roku.

Na stanowisku Kocioł Małego Stawu – *** w 2014 roku nie odnaleziono osobników *P. sudetica* (poprzednio, w 2006 r. – 2 os.); stan siedliska oceniono jako właściwy, dlatego parametry stan populacji, perspektywy ochrony i ocena ogólna, oceniono jako nieznane (XX).

Ocena ogólna wynika głównie z oceny parametru populacja, i na połowie stanowisk jest na poziomie FV – stan właściwy. Na 2 stanowiskach – U1, i po 1 stanowisku: U2 i XX – wobec braku gatunku, być może przejściowo.

Zestawienie ocen wskaźników na obszarach Natura 2000

Tab. 3. Wskaźniki na obszarach Natura 2000 (liczba obszarów - 1)

Zestawienie ocen wskaźników dla *Pedicularis sudetica* na badanych obszarach N2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym; wartości w tabeli oznaczają liczbę obszarów

Parametr	Wskaźnik	Ocena (liczba obszarów)		
		FV właściwa	U1 niezadowolająca	U2 zła
Populacja	Liczba osobników	1	-	-
	Obecność siewek	-	-	(1XX)
	Liczba (%) osobników generatywnych	1	-	-
	Liczba osobników wegetatywnych	1	-	-
	Stan zdrowotny	1	-	-
Siedlisko	Gatunki ekspansywne	1	-	-
	Martwa materia organiczna	1	-	-
	Ocienienie	1	-	-
	Powierzchnia potencjalnego siedliska	1	-	-
	Powierzchnia zajętego siedliska	1	-	-
	Procesy geomorfologiczne - natężenie	1	-	-
	Rośliny żywicielskie	1	-	-
	Stopień zarośnięcia siedliska	1	-	-
	Uwodnienie terenu/wilgotność podłoża	1	-	-
	Wysokość runi	1	-	-

Gatunek w Polsce występuje tylko w obszarze Natura 2000 Karkonosze. Wszystkie wskaźniki oceniono na FV. Brak oceny dotyczącej obecności siewek – stan nieznan; prowadzone obserwacje nie mogły dać jednoznacznej oceny co do ich występowania lub braku.

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów w obszarach Natura 2000

Tab. 4. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na obszarach N2000 i porównanie wyników badań

Zestawienie ocen parametrów i oceny ogólnej stanu ochrony gatunku na badanych obszarach N2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w latach 2006 i 2013-2014

Obszar N2000	Oceny dla obszarów N2000							
	Populacja		Siedlisko		Perspektywy ochrony		Ocena ogólna	
	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań
PLH020006 Karkonosze	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV

Oceny poszczególnych parametrów stanu ochrony gnidosza sudeckiego nie uległy zmianie od 2006 roku. Podobnie jak w poprzedniej edycji monitoringu, oceniono je na FV – stan właściwy.

Oddziaływania i zagrożenia

Tab. 5. Oddziaływania na stanowiskach i porównanie wyników badań Podsumowanie aktualnych oddziaływań dla gatunku na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego kontynentalnego i porównanie z rokiem 2006

Kod	Oddziaływanie	Łącznie liczba monitorowanych stanowisk	Wpływ pozytywny (liczba stanowisk)			Wpływ neutralny (liczba stanowisk)			Wpływ negatywny (liczba stanowisk)			Czy oddziaływanie było stwierdzone w poprzednich badaniach tak- podać liczbę/nie
			A	B	C	A	B	C	A	B	C	
942	Lawina							5				5
943	Zapadnięcie się terenu, osuwisko							3			2	5
976	Szkody wyrządzane przez zwierzynę łowną								2	4	1	4
624	Turystyka górska, wspinaczka, speleologia										3	5
626	Narciarstwo, w tym poza trasami							1				4
952	Eutrofizacja										1	0

Wskazano sześć typów istotnych oddziaływań na populacje gnidosza sudeckiego *Pedicularis sudetica*. Są nimi:

Lawiny – tego typu oddziaływanie zachodzi w populacjach położonych w pobliżu krawędzi kotłów polodowcowych oraz na ich ścianach, prawdopodobnie nie ma większego, bezpośredniego wpływu na

populacje, w dalszej perspektywie może mieć wpływ pozytywny, poprzez ograniczanie sukcesji gatunków drzewiastych.

Zapadnięcie się terenu, osuwisko – tego typu oddziaływanie zachodzi w populacjach położonych w pobliżu krawędzi kotłów polodowcowych oraz na ich ścianach, najczęściej ma neutralny wpływ; tylko w przypadku populacji mniej licznych, może mieć niekorzystny wpływ (losowe zniszczenie osobników).

Szkody wyrządzane przez zwierzynę łowną – zachodzą na każdym ze stanowisk, zawsze mają niekorzystny wpływ, ale występują z różną intensywnością.

Turystyka górską, wspinaczka, speleologia – oddziaływanie odnotowane na stanowiskach zlokalizowanych w pobliżu szlaków turystycznych, związane z nielegalną penetracją turystyczną, zachodzi jednak z małą intensywnością, ma wpływ negatywny.

Narciarstwo, w tym poza trasami – odnotowano na jednym stanowisku – Żleb Slalomowy – corocznie obserwuje się ślady nielegalnych zjazdów czynnik oddziałujący z małą intensywnością, dlatego określono jako neutralny.

Eutrofizacja – oddziaływanie stwierdzono tylko na Równi pod Śnieżką, ponieważ stanowisko znajduje się blisko szlaku turystycznego, w pobliżu którego obserwuje się ślady eutrofizacji.

Nie nastąpiły zasadnicze zmiany w liście stwierdzonych oddziaływań na populacje gnidosza w stosunku do 2006 roku. Zdecydowano przede wszystkim, aby nie wykazywać oddziaływania dotyczącego pozyskania i usuwania roślin, ponieważ wszystkie stanowiska znajdują się w strefie ochrony ścisłej KPN, ponadto nie zaobserwowano nielegalnego zbioru roślin, ani ubywania osobników ze stanowisk w związku z pozyskiwaniem całych okazów. Nawet jeśli dojdzie do obrywania fragmentów roślin, to i tak nie ma to znaczącego wpływu na ich kondycję, gdyż łatwo się regenerują. Zdecydowano się również na nie wykazywanie oddziaływania: zanieczyszczenie powietrza, w związku z tym, że w ostatnich latach obserwuje się znaczące zmniejszanie się natężenia tego zjawiska.

Natomiast na wszystkich stanowiskach obserwowano ślady żerowania zwierzyny, dlatego zdecydowano się wykazać to oddziaływanie, jako istotne.

Tab. 6. Zagrożenia na stanowiskach i porównanie wyników badań (liczba st. - 8) Podsumowanie przewidywanych zagrożeń dla gatunku na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego kontynentalnego i porównanie z latami 2006-2008

Kod	Zagrożenie	łącznie liczba monitorowa nych stanowisk	Wpływ (liczba stanowisk)			Czy zagrożenie było przewidywane w poprzednich badaniach tak-podać liczbę/nie
			A	B	C	
976	Szkody wyrządzane przez zwierzynę łowną	7	2	4	1	4
943	Zapadnięcie się terenu, osuwisko	3		2	1	5
971	Turystyka górską, wspinaczka, speleologia	2			2	5

Podano trzy zagrożenia, z których jedno występuje na wszystkich stanowiskach gnidosza *Pedicularis sudetica*. Są nimi:

Szkody wyrządzane przez zwierzynę łowną – zagrożenie odnotowane na wszystkich stanowiskach z różną intensywnością.

Zapadnięcie się terenu, osuwisko – tego typu oddziaływanie zachodzi w populacjach położonych w pobliżu krawędzi kotłów polodowcowych oraz na ich ścianach.

Turystyka górską, wspinaczka, speleologia – oddziaływanie odnotowane na stanowiskach zlokalizowanych w pobliżu szlaków turystycznych, związane z nielegalną penetracją turystyczną, zachodzi jednak z małą intensywnością.

Wszystkie wymienione zagrożenia były już wskazywane w poprzedniej edycji monitoringu (2006). W odróżnieniu do poprzedniego okresu, nie wykazano aktualnie zagrożenia polegającego na pozyskaniu i

usuwaniu roślin, ponieważ wszystkie stanowiska gnidosza znajdują się w strefie ochrony ścisłej KPN, ponadto nie zaobserwowano nielegalnego zbioru roślin, ani ubywania osobników ze stanowisk w związku z pozyskiwaniem całych okazów. Zdecydowano się również na zrezygnowanie z zagrożenia „zanieczyszczenie powietrza” w związku z tym, że w ostatnich latach obserwuje się znaczące zmniejszanie się zanieczyszczenia powietrza w Sudetach Zachodnich. Na wszystkich stanowiskach obserwowano ślady żerowania zwierzyny – bez wyraźnego wpływu na populację gnidosza, dlatego zdecydowano się włączyć również ten typ zagrożenia z grupy istotnych zagrożeń.

Informacja o gatunkach obcych

Tab. 7. Gatunki obce

Zestawienie informacji o gatunkach obcych, stwierdzonych w trakcie monitoringu gatunku

Obszar N2000	Stanowisko	Obserwowane gatunki obce (lista gatunków)	
		Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań
PLH020006 Karkonosze	*** między Kotłami Małego i Wielkiego Stawu	brak	brak
PLH020006 Karkonosze	Kocioł Łomniczki	brak	brak
PLH020006 Karkonosze	Kocioł Małego Stawu – ***	brak	brak
PLH020006 Karkonosze	Kocioł Małego Stawu – ***	brak	brak
PLH020006 Karkonosze	Kocioł Małego Stawu – ***	brak	brak
PLH020006 Karkonosze	Kocioł pod Śnieżką	brak	brak
PLH020006 Karkonosze	Kocioł Wielkiego Stawu	brak	brak
PLH020006 Karkonosze	Równia pod Śnieżką	brak	brak

Na żadnym ze stanowisk zarówno w 2013 jak i 2014 r. nie odnotowano obecności gatunków obcych, podobnie jak w poprzednim okresie obserwacji (2006).

Ocena zastosowanej metodyki monitoringu i ewentualne propozycje zmian wraz z uzasadnieniem – na podstawie badań prowadzonych w danym etapie.

Brak zasadniczych uwag co do metodyki monitoringu. W stosunku do poprzednich propozycji (2006), zrezygnowano ze wskaźnika wartość pH, ponieważ jest to element opisu stanowiska, a nie zmieniająca się wartość, wskazująca na zmiany w siedlisku.

Wskaźnik *obecność siewek* w praktyce jest nieoznaczalny lub obarczony ogromnym błędem – należy zrezygnować z niego w przyszłości.

Propozycje działań ochronnych oraz wnioski dotyczące skuteczności dotychczas wykonywanych zabiegów

Wszystkie stanowiska gnidosza sudeckiego *Pedicularis sudetica* znajdują się w obszarze ścisłej ochrony Karkonoskiego Parku Narodowego. W latach 2009 – 2012 Leśny Bank Genów Kostrzyca prowadził zbiór

nasion w celu zabezpieczenia stanowisk poprzez kriokonserwację, ponadto w Karkonoskim Parku Narodowym utworzony został żywy bank genów w celu zabezpieczenia puli genetycznej najrzadszych gatunków Karkonoszy, w tym *Pedicularis sudetica*.

W kolejnych latach nie ma potrzeby, aby prowadzić czynną ochronę stanowisk.

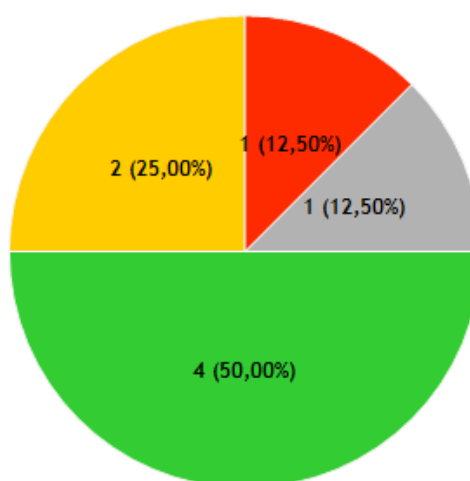
Syntetyczne podsumowanie wyników dla gatunku

Gnidosz sudecki jest półpasożytniczym, rozetowym hemikryptofitem z ulistnionym pędem nadziemnym, którego najważniejszym organem wieloletnim są plagiotropowe kłącza. Jest reliktowym elementem cyrkumpolarnoarktycznym występującym w piętrze subalpejskim Karkonoszy. Współcześnie podkreślana jest odrębność taksonomiczna populacji karkonoskiej w randze podgatunku nominalnego, w związku z czym takson ma charakter endemiczny. Na terenie naszego kraju gatunek ten występuje jedynie w Karkonoskim Parku Narodowym, we wschodniej części Karkonoszy. Monitorowany jest na wszystkich, ośmiu znanych stanowiskach.

Wykresy w niniejszym rozdziale przedstawiają dla poszczególnych parametrów udział stanowisk ocenionych jako FV – stan właściwy (kolor zielony), U1 – stan niewłaściwy (żółty), U2 – stan zły (czerwony), XX – nieznan (szary). Na wykresach podano liczbę stanowisk/obszarów i ich udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony.

Stan populacji FV

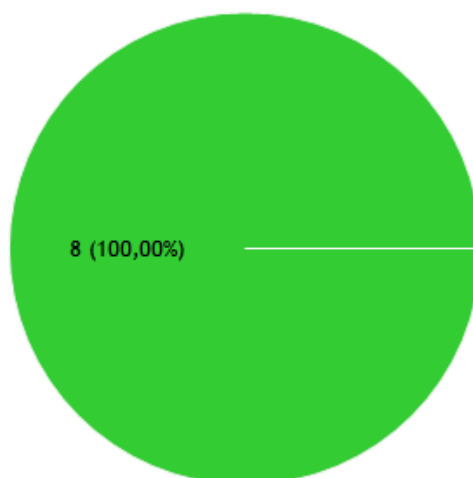
stabilna liczebność na najzasobniejszych stanowiskach)

Na czterech stanowiskach parametr „Populacja” został oceniony na FV, na dwóch U1, po jednym na U2 i XX. Parametr stan populacji został na stanowiskach: Kocioł Małego Stawu – ***, Kocioł pod Śnieżką, Kocioł Wielkiego Stawu, *** między Kotłami Małego i Wielkiego Stawu, oceniony jako właściwy (FV) – podobnie jak w 2006 roku, ponieważ nie zaobserwowano spadku liczebności populacji, a na stanowisku w Kotle Wielkiego Stawu obserwowano wzrost liczebności o 5 osobników. Jako niezadowolający (ocenę U1), stan populacji oceniono na stanowiskach gdzie obserwowano spadek liczebności: Kocioł *** oraz Równia pod Śnieżką, (na tym stanowisku konieczne są dalsze poszukiwania w terenie). Na stanowisku Kocioł Małego Stawu – *** parametr populacja oceniono na U2, ponieważ w 2006 roku podawano 75 -90 osobników, a w 2013 tylko 13. Na stanowisku S*** nie odnaleziono gatunku – ocena XX; poprzednio były tu 2 osobniki. Stanowisko to powinno być rozpatrywane łącznie z tym leżącym powyżej niego, w żlebie, gdyż prawdopodobnie powstało w wyniku losowego przemieszczania się pojedynczych osobników z wyżej położonego stanowiska, np. z wodą.

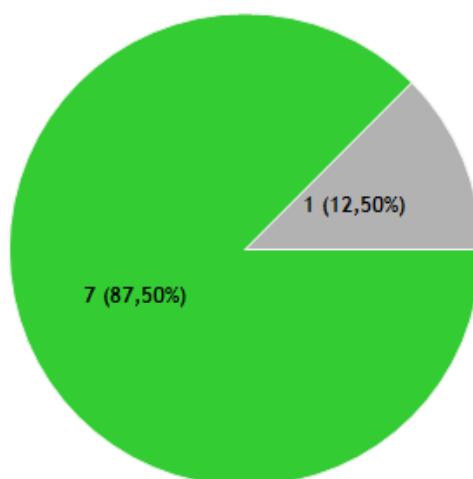

Stan siedliska (FV)

Parametr „Siedlisko” na wszystkich stanowiskach oceniono na FV. Na żadnym z obserwowanych stanowisk nie obserwowano niekorzystnych przemian siedliska, a wartości wskaźników były na tym samym poziomie co w ubiegłym okresie obserwacji; dlatego określono wszędzie ten parametr jako FV. Na stanowisku Równia pod Śnieżką uległ on poprawie w stosunku do 2006 roku, ponieważ odnotowano nowe subpopulacje gatunku, na których areale nie obserwowano zarastania siedliska przez krzewy.

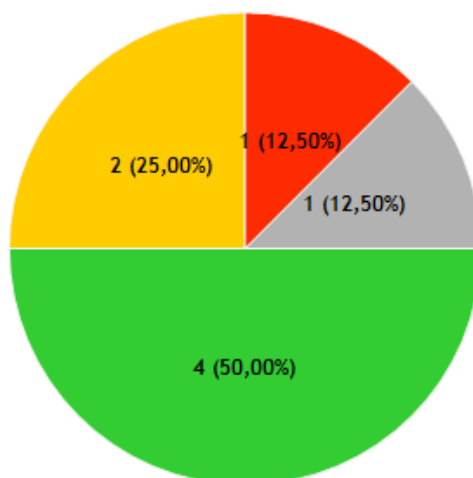
Perspektywy ochrony (FV)

Perspektywy ochrony na siedmiu stanowiskach oceniono na FV, a na jednym XX. Wszystkie stanowiska gatunku znajdują się w strefie ochrony ścisłej Karkonoskiego Parku Narodowego i nie obserwowano zwiększenia intensywności zagrożeń (szkody wyrządzane przez zwierzynę łowną, zapadnięcie się terenu, osuwisko i turystyka górską,) ani nowych czynników zagrażających. Także stan siedlisk nie uległ zmianie od poprzedniego okresu obserwacji, a liczebność populacji utrzymuje się na stałym poziomie.

Ocena ogólna (FV)

Ocena ogólna na czterech stanowiskach oceniono na FV, na dwóch U1 i po jednym na U2 i XX. Na ocenę stanu ochrony wpływały przede wszystkim oceny stanu populacji, zróżnicowane na poszczególnych stanowiskach. Natomiast oba parametry - stan siedlisk i perspektywy ochrony – ocenione były jako właściwe, nie wpływały więc na obniżenie oceny ogólnej.

Nie są prowadzone działania ochrony czynnej na stanowiskach gatunku; gnidosz nie wymaga też prowadzenia takich działań w przyszłości. Właściwą formą ochrony jest ochrona bierna. Materiał genetyczny został zabezpieczony w banku genów.